

NORMBLADEN PVH (GIDSEN VOOR GOEDE PRAKTIJKEN)

Toepassingsgebied: KATTEN

Kennis over dekking, dracht, bevalling en het groot brengen van de kittens.

Algemeen

In deze GGP wordt alles behandeld wat van belang is wanneer er een nestje wordt gefokt met een poes.

Het is onbelangrijk of een poes wel of geen stamboom heeft. Beide dieren hebben de zelfde zorg, kennis en aandacht nodig om een gezond nest te hebben met gezonde en vrolijke kittens. In veel gevallen behoeven de eigenaren zich nergens mee te bemoeien en doet de natuur haar werk, maar helaas laat 'de natuur' de poes en dus ons af en toe in de steek en moet de poes geholpen worden bij de bevalling. of moet er door de dierenarts worden ingegrepen.

Sommige stukken van deze GGP zullen specifiek betrekking hebben op raskatten of niet-raskatten.

Als men een nest wil fokken moet er eerst over een aantal zaken worden nagedacht.

- Gaat het om een poes zonder stamboom
- Een poes met stamboom
- Wat komt er allemaal kijken bij het fokken van raskatten met stambomen?
- Wanneer u met een poes wilt fokken: welke kater zou er bij passen.
Wat komt er allemaal kijken bij:
- De dekking
- De dracht
- De bevalling
- Het groot brengen van de kittens.
- Het overdragen aan een nieuwe eigenaar.

Poes zonder stamboom

Bij een poes *zonder papieren* is het in de eerste plaats erg belangrijk om te weten waarom er mee wordt gefokt. Gaat het alleen maar omdat het zo leuk is om een nestje te hebben of vindt men het leuk voor de poes, dan zijn dat niet de goede redenen.

Ieder nest heeft risico's voor de moederpoes: deze komen later aan de orde. Heel belangrijk is om een goed en liefdevol tehuis vinden voor de kittens die men niet wilt houden.

De asiels zitten vol met katten zonder stambomen. Mooie, lieve en gezonde katten die een tehuis zouden moeten vinden. Katten die geen of heel weinig geld kosten, worden gemakkelijk weg gedaan: als een eigenaar er geen zin meer in heeft, op vakantie wil of als de kat iets mankeert. Deze dieren belanden op straat, in het bos of in een asiel. Zorg dus vooraf dat er mensen gevonden zijn die heel graag van de 'leuke' poes een kitten willen.

De poes moet in een goede gezondheid en een goede conditie zijn, alvorens gedekt te worden. Zorg dat de poes de benodigde entingen vóór de dekking heeft gehad. De entingen mogen niet ouder zijn dan 10 maanden, De kittens krijgen dan voldoende antistoffen mee totdat zij geënt kunnen worden.

Laat de poes door de dierenarts nakijken en testen op besmettelijke ziekten FIV(Feline Imuundeficiëntie Virus *katten, aids*) en FeLV (*Feline Leukemie Virus, leukemie*)test. Hebt u een witte kat, laat altijd eerst de Baertest doen. Witte katten kunnen doof zijn aan één of beide oren en dit is erfelijk. Alleen fokken wanneer bij de Baertest de poes aan beide oren horend is.

Welke Administratie is nodig bij katten zonder stamboom

- Het veterinaire- o.a. dierenpaspoort-vaccinatieboekje van de poes moet in orde zijn.
- Kittens moeten op tijd geënt (en gechipt) worden.
- Entboekjes moeten worden bijgehouden.
- Er moet een Lijst klaar liggen voor de nieuwe eigenaar met (voer) adviezen.
- Er moeten afspraken worden gemaakt met de nieuwe eigenaar over hoe het kitten wordt begeleid.
- Er moeten afspraken worden gemaakt over contact als er een probleem is.

Financiën

Men moet denken aan:

Een werpkistje en een kooi voor het nest (de eerste weken).

De eventuele extra kosten van de dierenarts bij de dracht, het werpen (b.v. een keizersnee) en de opfok van de kittens als er ergens problemen zijn.

De entingen, de wormenkuren, het voer van zowel de zwangere poes als later de kittens, kittenmelk, extra speelgoed, Chippen en registreren, advertentie kosten.

Mocht er geen goed tehuis voor de kittens gevonden worden, moet men de ruimte, tijd en financiën hebben om deze te kunnen houden tot een goed tehuis is gevonden.

Poes met stamboom

U hebt met zorg een *raskat* uitgezocht. De poes groeit schitterend uit en de fokker waar zij vandaan komt zegt dat zij heel erg geschikt is om mee te fokken.

Ga eerst zelf goed na of dat ook het geval is.

- Is de poes gezond? Geen voortdurend tranende ogen, goede ontlasting, mooi in de vacht. Verzorgt zij zich zelf goed.
- Is haar karakter goed? Is het een vrije poes die graag bij mensen komt? Speelt ze indien aanwezig met andere poezen? Is zij sociaal in de groep zowel als naar haar eigen mensen.
- Zal zij zich bij een dekking in een vreemde omgeving kunnen aanpassen.
- Voldoet de poes aan de rasstandaard, heeft zij geen fokuitsluitende gebreken. Dit kunt u op een show laten bekijken. De poes hoeft geen kampioen te zijn, indien ze maar geen ernstige gebreken heeft.
- Kijk goed naar de stamboom. Staan er bepaalde namen een paar keer op, dan zal er een hoog percentage inteelt in zitten. Een groot risico. (Dit wordt in een andere GGP behandeld).
- Komen er erfelijk aandoeningen voor in het ras ? Kijk dan of er testen zijn om te bepalen of zij daaraan lijdt of drager is. (Erfelijke aandoeningen worden behandeld in een andere GGP).
- Ga naar de dierenarts en laat haar goed nakijken alvorens naar de kater te gaan.
- De poes moet voor een dekking door de dierenarts worden getest op besmettelijke ziekten FIV(Feline Imuundeficiëntie Virus *katten, aids*) en FeLV (*Feline Leukemie Virus, leukemie*) test.
- Laat bij een witte poes altijd eerst de Baertest doen. Witte katten kunnen doof zijn aan één of beide oren en dit is erfelijk. Er mag alleen gefokt worden wanneer bij de Baertest de poes aan beide oren horend is.

Raskatten fokken met stambomen. Wat komt daar bij kijken?

Om met raskatten te gaan fokken waarvoor een stamboom wordt aangevraagd, moet men lid zijn van een stamboekvoerende katten vereniging. In Nederland zijn er twaalf erkende rasverenigingen: Twee verenigingen hiervan zijn aangesloten bij de wereldwijde organisatie Fife.

- Felikat
- Mundikat

De tien andere verenigingen (de onafhankelijke verenigingen) zijn aangesloten bij het FNK (Federatie Nederlandse Kattenverenigingen)

- ECF (De European Cat Fanciers)
- Limbra (Limburg Brabant Cat Club)
- NKFV (Nederlandse Katten Fokkers Vereniging)
- NLKV (Nederlandse Langhaar Katten Vereniging)
- NPV (Nederlandse Perzen Vereniging)
- NRKV (Nederlandse RasKatten Vereniging)
- NvvK (Nederlandse Vereniging van Kattenvrienden)
- NKU-SARA (de Nederlandse Katten Unie - Sphynx and Rex Association)
- Saint pro Cat (Nederlandse Vereniging van Kattenliefhebbers)
- Neocat (Sociëteit van kattenliefhebbers)

Iedere vereniging heeft zijn eigen stamboek, shows en eigen tijdschrift.

De stamboeken erkennen elkaar allemaal. Wel heeft iedere vereniging eigen statuten en stamboekreglement.

Bij het lid worden vraagt men tegelijk een cattery naam aan. De Fife en het FNK hebben ieder een eigen centrale catteryregistratie.

De cattery naam zal op naam worden geregistreerd, is uniek en blijft tot 20 jaar nadat het laatste nest is gefokt van de eigenaar.

Leest de statuten, het huishoudelijk reglement en stamboekreglement goed door, voordat er wordt gefokt.

Elke vereniging bepaalt zelf welke testen zij verplicht stelt alvorens er gefokt mag worden.

Een aantal verenigingen eist een geldige (niet ouder dan 1 jaar) FIV en FeLV (Feline Leukemie Virus)test.

Alle verenigingen adviseren het om deze testen af te nemen bij uw kat voor de dekking.

Beide zijn dodelijke, besmettelijke ziekten die tijdens de dekking worden overgedragen.

Houdt men zich niet aan de gestelde voorwaarden, dan zal men geen stambomen voor het nest krijgen.

Ook al zijn testen niet verplicht: toch is het heel erg verstandig om die te laten doen uitvoeren.

Dan zijn er de testen voor erfelijke ziekten. Van een aantal is het DNA bekend.

Een aantal testen:

bv. voor HCM (Hypertrofische CardioMyopathie) wordt een echo gemaakt, deze moet tot en met 8 jaar ieder jaar worden gedaan voor de dekking bij de poes en één maal per jaar bij de dekkater.

Knieproblemen (Patella luxatie) moet een dierenarts onderzoeken.

Bloedgroep bepalingen zijn bij een aantal rassen erg belangrijk.

Er zijn gehoortesten (Baertest), oogtesten (PRA).

Veel rassen lijden aan specifieke erfelijke ziekten. Hiervoor zijn vaak specifieke testen beschikbaar. Helaas is van een groot aantal ziekten nog niet alles bekend.

In diverse laboratoria over de hele wereld wordt hard gewerkt om zoveel mogelijk DNA testen te vinden voor de specifieke aandoeningen.

Helaas is het testen en uitsluiten van lijders/dragers van erfelijk ziekten niet alles zaligmakend. Het is geen garantie om gezonde dieren te fokken. Het zal zeker enorm bijdragen om bepaalde ziekten minder te laten voorkomen of zelfs uit te bannen.

Helaas zullen we tegelijk weer onbekende problemen in fokken.

Het belangrijkste is om een zo breed mogelijke genen basis op te zetten, m.a.w. dieren te kruisen die zo min mogelijk verwantschap hebben.

Er moet in principe nooit aan inteelt en lijnteelt worden gedaan.

In een andere GGP zullen we hier verder op in gaan.

Welke administratie komt er kijken bij raskatten

- Het lidmaatschap stamboekvoerende kattenvereniging.
- Eventueel nog een lidmaatschap van een rasclub
- Indien nodig: Cattery naam aanvragen. (cattery naam aanvragen is niet verplicht bij Felikat/Mundikat de Fife)
- Een dekbewijs invullen en door de eigenaar van de dekkater laten invullen en tekenen.
- Het veterinaire-(o.a.) dierenpaspoort- vaccinatieboekje van de poes in orde hebben.
- De diverse testen (FeLV en FIV) in orde maken.
- Indien er in het ras erfelijke aandoeningen voorkomen: dit indien mogelijk, testen.
- Voor al deze zaken moet de kat (ter identificatie) gechipt zijn.
- Alle uitslagen met het ingevulde dekbewijs moeten naar de vereniging worden gestuurd.
- Het nest moet na de geboorte worden opgegeven bij de vereniging.
- Stambomen moeten worden aangevraagd.
- Kittens moeten worden geënt en gechipt.
- De contracten voor de nieuwe eigenaren moeten worden klaargemaakt.
- De entboekjes moeten worden ingevuld.
- Indien de vereniging een eigendomsoverdracht heeft, moet dit getekend mee worden gegeven aan de nieuwe eigenaar.
- De lijst voor de nieuwe eigenaar met voer adviezen moet klaar zijn.
- De afspraken over hoe u uw kitten wilt begeleiden bij de nieuwe eigenaar moeten worden vastgelegd (mailen/ bellen als er problemen zijn).
- Maak schriftelijke afspraken met de dekkater- en/of poezeneigenaar voor de dekking (dat voorkomt misverstanden)
- De kittens worden opgegeven bij de kittenbemiddeling van uw vereniging
- Indien van toepassing: website goed bijhouden, mooie foto's van de kittens iedere week erop zetten.
- Er kunnen advertentie worden geplaatst indien er voor de kittens geen goede tehuizen worden gevonden.
- De administratie moet worden bijgehouden van uw katten

Financiën

Om te beginnen is het belangrijk om er rekening mee te houden dat fokken met raskatten heel veel geld kost.

De poes moet worden aangeschaft, de entingen, de testen alvorens te fokken, dierenarts kosten. De kater moet betaald worden of bij een dekking 'buiten de deur' moet de dekking worden betaald.

Wanneer de dekking mislukt, hangt van het contract af hoe vaak men terug mag komen met de poes voor een nieuwe dekking. Geld geeft men nagenoeg nooit terug als het niet lukt.

Een werpkistje en een kooi voor het nest (de eerste weken).

De eventuele extra kosten van de dierenarts bij de dracht, het werpen (b.v. een keizersnee) en de opfok van de kittens als er ergens problemen zijn.

De entingen, de wormenkuren, het voer van zowel de zwangere poes als later de kittens, kittenmelk, extra speelgoed, Chippen en registreren, aanschaf stambomen.

Eventuele kosten van kattenbemiddeling, advertentie.

Mocht men de kittens niet kunnen verkopen na de eerste 13 weken (de minimale leeftijd overdracht bij raskittens), moet men de ruimte, tijd en financiën hebben om deze te kunnen houden tot ze een goed tehuis hebben gevonden.

Wanneer men met een poes wilt fokken: welke kater zou er bij passen.

Poezen zonder stamboom hebben meestal het voorrecht om hun eigen minnaar uit te zoeken. Belangrijk is dat zij deze kans niet krijgt voordat zij 12 maanden oud is. Houdt de poes binnen als zij krols is voordat zij 1 jaar oud is of zet haar op de poezenpil.

De poezenpil heeft risico's, zoals baarmoederontsteking. Overleg met uw dierenarts hoe dit het beste is op te lossen.

Poezen met stamboom

Het zoeken van een geschikte kater is, behalve erg leuk en spannend, vooral een vak.

De fokker van de poes kan veel informatie geven. Deze fokker kent vaak de lijnen waaruit een poes komt en kan vertellen waar op moet worden gelet bij een bepaald ras.

Vaak kent deze fokker de risico's in de lijnen en kan hij uit eerdere ervaringen aangeven dat bepaalde combinaties juist wel of niet geschikt zijn.

Zelf kan men ook wat, ook al is er nog niet zo veel ervaring.

- Men kan kijken of dezelfde namen niet meerdere keren op de stamboom voorkomen.
- Kijk ook naar de stamboeknummers, daaraan is te zien of er meerdere katten uit één nest op de stamboom staan. Vergelijk de stamboom van de poes en de kater van keuze. Indien alle voorouders verschillend zijn, beide dieren gezond zijn en niet angstig of agressief zijn, een goed karakter hebben en geen fokuitsluitende fouten hebben, zou deze kater in aanmerking kunnen komen.
- Beoordeel of er voor de dekking voldoende ruimte aanwezig is met veel vlucht mogelijkheden, ligplaatsen, verstopplaatsen, minimaal 2 kattenbakken, meerdere drinkbakjes en eetbakjes. Deze ruimte moet groot genoeg zijn om een kooi te kunnen plaatsen waar of de kater of de poes in kan, indien het direct vechten wordt. Wanneer de poes goed krols is als ze komt, zal het snel wennen. Is de poes door de stress ineens niet meer krols, dan is het soms nodig om de dieren te scheiden en om de beurt een aantal uren in de kooi (met kattenbak, eten drinken en een fijne ligplaats) te plaatsen. Ze zullen dan tot rust komen en aan elkaar wennen. Laat de dieren rustig bij elkaar los laten na 24 uur en blijf er een tijd bij om te zien of alles goed verloopt. Zonodig weer om de beurt een aantal uren in de kooi. De ruimte zal goed schoon te maken moeten zijn. Er moet voldoende daglicht, ventilatie en verwarming zijn. De poes blijft gemiddeld 3 – 5 dagen bij de kater. Uit de ruimte mag geen ontsnapping mogelijk zijn.
- Indien de kater van keuze is gevonden, moeten met de dekkater eigenaar goede afspraken worden gemaakt, zodat beiden niet voor verrassingen komen te staan. De dekkatereigenaar zal een contract hebben. Leest dat goed door. Nadat er getekend is en/of de poes bij de kater is geweest kunt men daar niet meer op terug komen. is men het met een bepaling in het contract niet eens, bespreek dat dan voor de afspraak wordt gemaakt om de poes te brengen. Komt men niet tot overeenstemming: *Zoek en andere kater.*
- Zorg dat de poes alle testen op tijd heeft gehad en dat zij is ontwormd en geënt.

Zodra de poes krols wordt kan de dekkater eigenaar worden gebeld dat het zover is. Laat de poes minstens 24 uur krols zijn. Als men direct wanneer de poes krols wordt het dier in de auto zet en in een vreemde omgeving achterlaat, is de krolsheid vaak direct weer over.

Is men met de poes bij de kater, blijft er dan een 15 minuten bij, zonder zich met de katten te bemoeien. Reageren de dieren rustig op elkaar, ga dan weg. De katereigenaar zal in gaten houden hoe alles verloopt. Spreek af even te bellen of te mailen hoe alles gaat.

Na 2 of 3 dagen wordt afgesproken wanneer de poes weer opgehaald kan worden afhankelijk of gedekt is en of de krolsheid al over is. Laat nooit een poes bij de kater die niet meer krols is. De kater zal willen dekken en de poes wil niet meer gedekt worden en wordt doodsbang en/of agressief tegen hem.

De dracht

Vaststellen drachtigheid

Het kan gebeuren dat een eigenaar (zeker) wil weten of de poes drachtig is. Soms bestaat er alleen een vermoeden dat ze is gedekt. In andere gevallen is de dekking wel gezien, maar wordt getwijfeld aan het resultaat. De dierenarts kan door het voelen van de buik proberen vast te stellen of de baarmoeder van de poes vergroot is en kittens bevat. Dit onderzoek kan het best plaatsvinden tussen 19 en 27 dagen na het tijdstip van de (vermoede) dekking. Net als bij mensen kan bij poezen een echo worden gemaakt. Deze methode is al vanaf twintig dagen dracht betrouwbaar. Bepaalde lichamelijke en gedragsveranderingen bij de poes kunnen ook wijzen op drachtigheid. De tepels beginnen na drie à vier weken te zwellen en worden roze/rood. Het ene moment zijn de tepels wit om enige tijd later weer roze/rood te zijn. Soms slaapt de poes meer dan normaal of trekt ze zich liever terug dan met andere katten te spelen. Ook neemt haar eetlust toe.

Complicaties

Wanneer tijdens de dracht de ongeboren vruchten doodgaan en uit de baarmoeder worden afgedreven, is sprake van een abortus. Abortus kan optreden na een ongeluk of tijdens ziekte van de moederpoes. Vooral hoge koorts kan abortus tot gevolg hebben. De ongeboren vruchten kunnen ook afsterven als ze niet levensvatbaar zijn. Vaak is dit een gevolg van lichamelijke afwijkingen. De natuur lost dit al in een vroeg stadium op door een zogeheten 'spontane' abortus. Een spontane abortus kan heel vroeg in de dracht optreden en onopgemerkt blijven: het lijkt alsof de poes na de dekking niet drachtig is geworden. In dat geval is er sprake van opname van de vruchten: ze worden niet uitgescheiden, maar in het lichaam van de poes opgenomen. Een enkele keer kunnen er één of twee vruchten worden geaborteerd en gaat de dracht met de gezonde kittens gewoon door.

Het aller belangrijkste is dat de poes dagelijks goed wordt geobserveerd. Gedraagt zij zich normaal, eet en drinkt ze goed, onderneem dan niets. Wordt de poes sloom, stopt ze met eten, gaat ze ineens heel veel of niet meer drinken, ga dan direct naar de dierenarts.

Wanneer er eenmaal een abortus heeft plaatsgevonden, hoeft dit niet te betekenen dat een daaropvolgende drachtigheid weer problemen zal geven.

De bevalling

Vorbereidingen

Het is aan te raden om de poes tijdens de laatste weken van de dracht alvast te laten wennen aan de plek waar de bevalling moet plaatsvinden. Meestal is dat een stevige, schone doos/ kist, die heel erg goed moet kunnen worden schoongemaakt en die in een rustige, tochtvrije en goed te verwarmen ruimte moet staan. De opstaande randen zorgen ervoor dat de kittens er de eerste weken niet uit kunnen klimmen. Een laag kranten op de bodem, afgedekt met zachte, uitwasbare lappen, is heel geschikt om tijdens de bevalling het vruchtwater te absorberen. Het kan overigens gebeuren dat de poes zelf uiteindelijk een andere plek kiest om te werpen, die haar beter bevalt.

Neem geen kartonnen doos. Hier trekt vocht in (vruchtwater, urine) is niet schoon te maken en vaak zijn er vruchten in vervoerd die met gifstoffen waren bespoten.

Benodigdheden

Het is erg vervelend pas tijdens de bevalling te ontdekken dat bepaalde benodigdheden niet bij de hand zijn. Zorg daarom dat alle dingen die nodig zouden kunnen zijn ruim van tevoren bij de werpdoos klaarliggen.

Een geheugensteuntje:

- handdoeken als schoon nestmateriaal,
- washandje,
- keukenrol
- afvallemmer,
- weegschaal,
- kittenmelk met een zuigflesje
- fotocamera
- telefoon; telefoonnummer (dienstdoende) dierenarts.
- Koffie / thee / soep en een tijdschrift of boek: het kan een lange zit worden.

Uitgerekende datum

De dracht van een poes duurt gemiddeld 64 dagen. Wanneer de geboorte zich vóór de 59ste dag aankondigt, is de kans groot dat de kittens niet levensvatbaar zijn. Het kan echter ook gebeuren dat de geboorte langer op zich laat wachten. Als men zeker van de dekdatum is en er zijn er op de 70ste dag na de eerste dekking nog geen tekenen van een naderende geboorte te zien, dan is het raadzaam de dierenarts in te schakelen. De grootte van de worp kan variëren van één tot tien kittens. In de helft van de gevallen worden vier à vijf kittens geboren.

Ontsluitingsfase

Wanneer de geboorte nadert, gaat de poes op zoek naar een rustig plekje om te kunnen bevallen. Een naderende geboorte wordt soms niet door de eigenaar opgemerkt en de poes kan de omgeving plotseling verrassen met een nest kittens op bed of in de linnenkast. Houd haar daarom goed in de gaten tegen het einde van de dracht. Tijdens de ontsluitingsfase treden de weeën op en bewegen de kittens langzaam naar het geboortekanaal. Er zijn poezen die heel graag willen dat hun eigenaar bij de bevalling aanwezig is en zij stoppen zelfs met baren als deze even de kraamkamer verlaat. Meestal zal de geboorte daarna probleemloos verlopen en de meeste poezen werpen hun kittens zonder enige hulp.

Veel poezen zijn 12 tot 24 uur voor de bevalling toenemend onrustig. Graven veel, springen en lopen, stoppen met eten. Anderen eten door. Iedere poes heeft haar eigen manier van bevallen. Blijf bij de poes en laat haar haar gang gaan.

Dwing een bevallende poes nooit ergens anders te gaan liggen *voor* het eerste kitten er is en bij de moeder drinkt. Lig de poes op een plek waar ze echt niet kan blijven (boven op een kast b.v.) leg haar dan gelijk met haar kitten in het werpkistje.

Op het moment dat de kittens het levenslicht zien, zijn er eigenlijk maar vier zaken van belang: *warmte, rust, optimale hygiëne en (vooral) geduld.*

Uitdrijvingsfase

Dit betekent dat er een kitten door de baarmoedermond in het geboortekanaal (het bekken) is gedreven. De persweeën worden opgewekt doordat een kitten de baarmoedermond is gepasseerd. Het moment waarop de poes begint te persen is het begin van het uitdrijvingsproces en dit bestaat uit het krachtig samentrekken van de buikspieren. De kat laat dat goed zien. Tijdens de persweeën strekken en ontspannen de achterpoten zich. Sommige katten veranderen van positie om optimaal te kunnen persen. De druk die hierdoor in de buikholte ontstaat, zorgt ervoor dat de kitten langzaam naar buiten wordt geduwd. Omdat het geboortekanaal moet worden opgerekt, neemt dit proces bij

de eerste kittens wat meer tijd in beslag. Ook spelen de grootte en de ligging van de kittens een rol bij het verloop en de snelheid van de uitdrijving. Vaak wordt voorafgaand aan het kitten een vochtblaas gezien.

Laat deze intact. Ga vooral niet trekken als er alleen een staartje uithangt of alleen het kopje. Geduld!! Laat een dierenarts of iemand met veel ervaring komen als een kitten er na 1 ½ uur persen nog niet uit is. Indien iemand u hierbij via de telefoon: trek nooit zo maar, altijd alleen als er een wee is en in de richting waarin het kitten ligt, trek nooit alleen aan een staart, die breekt af.

Tijd tussen de kittens

Als er eenmaal een kitten is geboren, duurt het gemiddeld drie kwartier voordat de volgende komt. Maar er kan ook direct er achteraan weer één uitrollen. Het kan zelfs voorkomen dat er enkele uren (tot wel 24 uur) tussen opeenvolgende kittens zitten. Dit is niet verontrustend, mits de poes er rustig bij ligt en niet continu aan het persen is. Kittens kunnen zowel in kop- als in stuitligging geboren worden. Het kan in beide gevallen voorkomen dat het de poes heel veel moeite kost het jong eruit te persen.

Nazorg

Wanneer er een kitten is geboren, zal de moederpoes zelf het kitten uit de vruchtvliezen bevrijden en het schoon te likken, waarbij de navelstreng wordt doorgebeten. Als de poes geen aanstalten maakt om de vliezen kapot te bijten, moeten deze met de hand wordt verwijderd anders zullen de kittens namelijk stikken in de vliezen. De vliezen zijn vrij gemakkelijk met de vingers uiteen te scheuren zodat het kitten snel vrij komt. Het navelstrengetje, waarmee het jong aan de moederkoek (placenta of nageboorte) vastzit is met de vingernagels te kneuzen en voorzichtig los te halen met de vingers. Zorg dat het breekpunt van de navelstreng enkele centimeters van de buikwand verwijderd is. Het is ook mogelijk de navelstreng met een schaar door te knippen, maar dan dient de streng met garen (bv. flosdraad) te worden afgebonden. Dit is een tijdrovende en nauwkeurige bezigheid en het draadeindje kan de moederpoes er later toe zetten om deze met navelstreng er af te trekken. Laat de moederpoes bij het volgende kitten wel weer zelf proberen om de vliezen zelf te openen, mogelijk dat het dan wel weer op de natuurlijke wijze gebeurt.

Een pasgeboren kitten kan veel slijm in de keel hebben. Dit uit zich in gerochel en benauwdheid. Het kitten kan geholpen worden door het vocht bij het neusje en uit het bekje weg te vegen met een washandje en/of wattenstaafje. Glibberige kittens kunnen met behulp van een washandje makkelijker worden vastgepakt.

Er bestaat een heel klein risico dat de moederpoes de navelstreng te kort afbijt of losscheurt, waardoor een navelbreuk kan ontstaan. Indien mogelijk kan de navelstreng worden afgebonden met (flos)draad. Lukt dit niet, klem dan de stomp met de vingers stevig af en vraag aan de dierenarts of het eventueel gehecht moet worden.

Een poes eet, net als veel andere dieren, de nageboorten op. De poes hoeft niet alle nageboorten op te eten. Bij extreem grote nesten (6 tot 8 kittens) zien we dan wel eens diarree. We weten dat de opgegeten nageboorten een bijdrage leveren aan de energie die de moederpoes goed kan gebruiken. Ze zijn gelukkig licht verteerbaar en zorgen er voor dat er weer weeën komen. Het is belangrijk goed te controleren of er met iedere kitten een complete nageboorte afkomt. Wanneer er (een deel van) een nageboorte in het lichaam achterblijft, kan dit leiden tot een baarmoederontsteking.

Omgevingstemperatuur

De temperatuur in de doos waarin de kittens ter wereld komen, moet niet te koud zijn. Moederloze kittens moeten verwarmd worden, maar een moeder met kittens in een (te) warme werpkist kan ertoe leiden dat de moederpoes haar nest gaat verslepen naar een koelere plek. Bovendien liggen de kittens in een warm nest verspreid uit elkaar. Ze moeten elkaar en de poes steeds gaan opzoeken en dat geeft onrust.

Kittens moeten direct de kans krijgen om moedermelk te drinken omdat onderkoeling snel kan optreden. Dit vormt één van de belangrijkste oorzaken van kittensterfte. Onderkoeling treedt ook op als een zwak of afwijkend kitten van de nestgenoten afdwaalt en niet meer op eigen kracht de

kluwen broers en zussen kan bereiken. Soms werkt de moederpoes daar actief aan mee en verstoot zo het kitten. Dit is een vorm van natuurlijke selectie, zodat alleen de sterkste kittens kunnen overleven. Laat in zo een geval het kitten onderzoeken en, als er ernstige afwijkingen worden geconstateerd, eventueel inslapen.

Een pasgeboren kitten zal, zodra het de kans krijgt (de moeder rustig ligt) proberen te drinken. De melk die de moederpoes de eerste dagen produceert geeft de kittens antistoffen mee en stimuleren de darmpjes van de kittens. Bovendien zorgt zuigen aan de tepels voor samentrekkingen van de baarmoeder. Eventueel nog aanwezige kittens worden daardoor sneller geboren, de nageboorten afgedreven en de baarmoeder zal voorspoedig krimpen. Geef daarom de moeder en kroost zoveel mogelijk rust en de gelegenheid te zogen.

Gezondheid van de moederpoes

Na de bevalling is de moederpoes vanzelfsprekend vermoeid. Ze zal rustig en tevreden blijven liggen en de kittens de gelegenheid geven om te drinken. Het kan echter voorkomen dat er een kitten in de baarmoeder is achtergebleven of dat baarmoeder en/of geboortekanaal beschadigingen hebben opgelopen. Hierdoor kan langdurig bloedverlies uit de vagina optreden. Dan is een bezoek aan de dierenarts nodig. Tenslotte is de moederpoes vooral in de periode vlak na de geboorte gevoeliger voor infecties. Tijdens de zoogperiode kunnen één of meer melkklieren ontstoken raken. Een ontstoken melkklier is warm, hard, gezwollen en pijnlijk. Soms komt er melk uit van wisselende vloeibaarheid en met een afwijkende, donkergele of geelrode, kleur. Een melkklierontsteking kan gepaard gaan met (hoge) koorts.

Houd uw poes in de gaten tijdens de bevalling. Veel poezen gaan enkele uren slapen als ze op de helft van de bevalling zijn, sommigen willen eten, vaak willen ze drinken

- Wordt uw poes echt sloom, bel dan direct met de dierenarts en overleg

Het groot brengen van de kittens

Eerste dagen

Bij de geboorte wegen kittens, afhankelijk van het ras, tussen de 60 en 130 gram. Gedurende de eerste levensweken is een gewichtstoename van ongeveer 100 gram per week wenselijk. In de meeste gevallen is het geboortegewicht op een leeftijd van tien dagen verdubbeld. Dat betekent dat de dagelijkse groei deze eerste dagen gemiddeld tien procent van het geboortegewicht bedraagt. Katertjes zijn vaak wat zwaarder en groeien sneller, waardoor ze op een leeftijd van negen weken al ongeveer 100 gram zwaarder zijn dan poesjes. Hoewel het leuk is om een nest te zien groeien, is het niet strikt noodzakelijk om de kittens te wegen als ze tevreden lijken en steeds gevulde buikjes hebben. Een hongerig kitten jammert (met een geluid dat lijkt op zeemeeuwen) en valt in achter de ribben. Wil het diertje niet drinken of lukt het slecht, laat het dan onderzoeken op afwijkingen. Het voordeel van dagelijks wegen in de eerste weken is dat de kittens dagelijks in handen gehouden worden, waardoor ze wennen aan de geur van mensen en het zenuwstelsel sneller ontwikkeld. Dit heeft allerlei positieve voordelen voor de lichamelijke en gedragsmatige ontwikkeling van het kitten. Wees terughoudend in het toedienen van kunstmelk. Een gezonde moederpoes produceert zoveel melk als door de kittens gevraagd wordt. Krijgt een deel van het nest kunstmelk, dan maakt ze voor zoveel jongen minder melk aan. De beste stimulatie verkrijgt men door de krachtigste kittens een paar keer per dag te wekken en aan te leggen. Mochten ze eigenlijk nog voldaan zijn van de vorige maaltijd, dan zullen ze toch troost zoeken bij de tepel, een paar teugen doen en daardoor de melkklieren stimuleren. Dat vormt weer een extraatje voor de zwakste kittens. Moederloze kittens zijn volledig afhankelijk van kunstmelk, maar ook voor hun gezondheid is een pleegmoeder met

echte kattenmelk te prefereren boven kunstmelk. Helaas lukt het niet vaak om zo een moeder te vinden.

Kittens kunnen de eerste weken zelf niet hun temperatuur regelen. Een elektrisch warmte matje/plaatje is heel erg handig. Zorg dat er voldoende plaats is dat de moederpoes niet verplicht ook op het warmtematje moet liggen, maar dat zij er naast genoeg ruimte heeft en dat de kittens als ze behoefte aan warmte hebben daar op kunnen kruipen. Wanneer een kitten wat groei betreft goed op schema ligt, gaan de oogjes gemiddeld na zeven tot twaalf dagen open en de gehoorgangen na ongeveer twaalf dagen.

De fase naar vastvoedsel

Tussen de 3 en 6 weken zal de moederpoes steeds minder melk gaan produceren. Het maagdarm kanaal is inmiddels zo ver ontwikkeld dat het licht vast voedsel kan verteren. Zodra de kittens niet goed meer aankomen, begint men met kittenmelk aan te bieden: zo krijgen ze het begrip uit een bakje te kunnen eten. Daarna pap met kittenvoer en of vers vlees. Men kan de kittens op puur vers vlees groot brengen, maar ook voor kitten natvoer (blikjes) en kitten brokjes kiezen. Kijk op de verpakkingen voor welke leeftijd het voer van keuze bestemd is.

Nog bij de moeder

De eerste twaalf levensweken van een kitten zijn heel belangrijk. In deze periode wordt de basis gelegd voor het gedrag dat hij/zij, zijn/haar verdere leven zal vertonen. Daarom is het van groot belang kittens in deze maanden zorgvuldig te begeleiden. Vanaf de tweede levensweek begint het kitten de omgeving te verkennen. Het doet allerlei nieuwe ervaringen op en maakt kennis met diverse dingen die van belang zijn voor het verdere leven. De basis van elementaire zaken zoals zindelijkheid, gehoorzaamheid en sociaal gedrag wordt nu gelegd. Deze periode duurt ongeveer tot de zevende levensweek. Het is de belangrijkste fase in het leven van een kat en wordt 1e socialisatiefase genoemd. Alles wat er in deze weken misgaat, is later moeilijk te herstellen.

De kittens gaan door de kamer hollen. Let op snoeren, die ze kunnen doorbijten, leg deze in gootjes of verberg de snoeren, op iedere hoogte in de kamer. Kittens kunnen heel snel goed lopen en springen en komen overal in, op en bij. Indien u een open trap hebt in de kamer, zorg dan dat de kittens daar niet op kunnen, ze kunnen zich met vallen ernstig blessen.

Let ook op giftige planten, misschien blijven de volwassen dieren er af, kittens proberen van alles.

Overleg met uw dierenarts hoe en wanneer u de kittens moet ontwormen. Zorg dat ze vrij blijven van vlooiën.

Socialisatie

De eigenaar moet er dan ook voor zorgen dat de kittens juist in deze weken op een positieve en katvriendelijke manier in aanraking komen met uiteenlopende situaties: het gezelschap van volwassenen en kinderen, andere dieren, vreemde voorwerpen, geluiden, kammen en borstelen, voor perzen is het belangrijk dat ze al vanaf 4 weken in een handwarm badje worden gedaan, heel goed worden afgedroogd/ geföhnd en geborsteld, onderzoek door de dierenarts, het schoonmaken van de oogjes en het inspecteren van de mondholte enzovoort. Wanneer een kitten in de socialisatiefase ergens positief mee in aanraking komt, zal het hiervoor in het latere leven niet bang meer zijn, omdat het dan bekend voorkomt. Omgekeerd geldt hetzelfde: wat een kitten in de eerste levensweken niet heeft leren kennen, zal later onbekend en dus beangstigend zijn. Kittens die vaak in mensenhanden zijn genomen, blijken, eenmaal volwassen, veel vriendelijker te zijn dan katten die deze ervaring niet hebben gehad. Het is in verband met gedragsproblemen op latere leeftijd beslist af te raden een kitten zonder nestgenootjes te laten opgroeien. Ook voor een moederloos kitten is gezelschap van andere katten beslist noodzakelijk voor een gezonde geestelijke en emotionele ontwikkeling.

Op het moment dat de kittens het nest beginnen te verlaten, moet al een kattenbak in de buurt worden geplaatst. Dit moet een bakje of schaal zijn met een lage rand waar de kittens gemakkelijk

overheen kunnen klimmen. Doet hier hout korrels in. Absoluut geen klontvormend grit, hiervan gaan de kittens eten waardoor de darmen verstopen. Ze zullen hier snel gebruik van gaan maken en als vanzelf het graafgedrag vertonen waarmee ze hun ontlasting en urine 'opruimen'. Wassen zou zo min mogelijk moeten worden gedaan omdat het de kat in feite zijn / haar identiteit (lichaamseigen geur) ontnemt. Doe dit alleen als het echt noodzakelijk is b.v. ontlasting in de vacht.

Naar een nieuwe eigenaar

Enten, ontwormen, chippen en stamboom.

Voor dat het kitten naar de nieuwe eigenaar gaat moet het er ook helemaal klaar voor zijn.

Het kitten moet minimaal 14 dagen voor dat het verhuist, geënt zijn (om voldoende antistoffen te hebben). Vertel of het kitten nog een keer geënt moet worden. Het kitten moet ontwormd zijn, vertel de nieuwe eigenaar met welk middel dat gedaan is.

Indien het kitten niet is gechipt, zeg dat, zodat de nieuwe eigenaar het alsnog kan doen.

Zorg dat alle papieren in orde zijn: dierenpaspoort, chip registratie, voor raskatten stamboom.

Slaap- en eetgerei

Een kitten moet de eerste nachten in het nieuwe huis kunnen doorbrengen in een (vertrouwd) mandje of een doos met opstaande randen. Zet deze in de kamer op een rustige, tochtvrije en lekker warme plaats. Het kitten zal zich met een eigen, vertrouwd plekje ook meer op zijn/haar gemak voelen als hij/zij overdag alleen thuis moet blijven. Een kitten hoeft niet persé van een schotelkje of een bord te eten. Het is ook heel goed mogelijk het vanaf het begin te wennen aan voer- en drinkbakjes met een opstaande rand. Dit voorkomt bovendien het knoeien met eten. Zorg voor niet teveel veranderingen in het begin.

Wennen aan de katten die al in huis wonen

Zijn er al katten aanwezig waar het kitten bij komt, dan is het belangrijk om ze aan elkaar te laten wennen. De katten des huizes kunnen een nieuwe kat als indringer zien en agressief reageren. Sommige kittens schrikken daarvan en de eerste indruk is daarmee niet goed verlopen.

Laat een kitten eerst wennen in een kamer zonder andere katten. Als het kitten daar met speelt en eet, is het ontspannen. De andere katten in huis zullen ook onder de deur gaan ruiken. Pas als er geen geblaas of gegrom is, kan de deur op een kiertje gezet worden om de katten aan elkaar te laten ruiken. Gaat dat goed, laat het kitten dan bij de andere katten. Blijf bij deze gewenning en zorg dat de oudere katten niet lelijk doen tegen het kitten. Met slechte ervaringen zal het steeds moeilijker worden om uw nieuwe kitten in de groep te krijgen. Soms duurt het enkele uren, soms enkele dagen voordat u de katten bij elkaar kunt laten.

Kattenbak

Het is aan te raden de nieuwe eigenaren wat van de kattenbakvulling mee te geven waaraan de kittens gewend zijn. Dit voorkomt dat ze op hun nieuwe adres plotseling onzindelijk worden. In het nieuwe huis moet een kitten een paar keer naar de plaats gebracht worden waar de kattenbak staat. Zo zal het snel aan de veranderde situatie wennen. De kattenbak voor het kitten moet ook in het zicht geplaatst worden en niet helemaal op zolder b.v.

Gebruik in het begin niet meteen een ander type kattenbak dan het kitten gewend is (dus niet overdekt als het kitten een open bak gewend is).

Krabpaal

Kittens zijn speels en verkennen graag hun nieuwe omgeving. Dit gaat vaak gepaard met het scherpen van de nagels. Een krabpaal is een goed alternatief voor de meubels, het behang en de gordijnen. De krabpaal moet op een goed bereikbare plaats staan, waar de kat vaak komt. Een geschikte plek is in de buurt van het slaapmandje of etensbakje. Katten willen namelijk altijd graag even krabben en zich uitrekken na het slapen of op momenten dat de eigenaar bijvoorbeeld bezig is met hun eten. Het wachten op eten is vaak stress opwekkend voor katten, daarom willen ze krabbelen.

Verdere informatie: Website: www.huisdieren.nu